

Izhaja vsakih 14 dni • Uredništvo in uprava v Ljubljani, Kolodvorska ulica 18 • Naročnina na leto znaša 24 dinarjev, pol leta 12 dinarjev in četrt leta 6 dinarjev • Rokopisov ne vračamo

Čekovni račun: Ljubljana št. 12.042 • Inerati po dogovoru • Vse dopise, nanašajoče se na list, pošiljati le na uredništvo, odnosno upravo »Edinosti« • Nefrankiranih pisem ne sprejemamo

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto II.

V Ljubljani, dne 4. maja 1936

Štev. 3.

Doslednost pa taka...

Kako zelo se lahko spreminjajo čez noč načela in kako se razlikuje praksa od teorije.

Veliki, premnogi upi, ki jih je narod stavil lani po padcu Jevtičevega režima na novo vlado g. dr. Stojadinovića, dr. Korošca, č. Kreka in tovaršev, so se do cela izjalovili. Skoraj leto dni je že poteklo od nastopa vladanja sedanega režima, toda o kakih, toliko obljubljenih zakonih o političnih svoboščinah naroda ni nikjer niti sledu, kakor tudi vladajoči gospodje s parlamentom in senatom vred popolnoma pozabljajo na prepotrebne, najvažnejše gospodarske in socialne zakone ter ukrepe, zaradi katerih narod ne more priti do znosnega, urejene življenja, temveč umira v pomankanju, lakoti in nezaslišani bedi.

Ko se je po lanskih petomajskih volitvah na ministrskih foteljih v Beogradu izmenjavala ministrska garnitura, je resor notranjih zadev prevzel Slovenec in znani borec za slovensko avtonomijo g. dr. Anton Korošec. Iz internacije, tako rekoč iz zapora na ministrski položaj, in to še celo na položaj ministra za policijo — to je bilo v tisti temni dobi Jevtičeve strahovlade in brezzakonitosti res nekaj nezaslišanega. Marsikdo je upravičeno pomislil na splošno spremembo razmer in na pričetek novega, boljšega in svobodnejšega življenja.

Pa je bilo razočaranje vsesplošno, silno bridko in grenko. In to ne le za široko jugoslovansko javnost, temveč tudi za premnoge čiste, stoodstotne privržence ter vprav fanatične propagatorje sedanjega režima. Splošna narodova sodba ob prvi obletnici lanskih petomajskih volitev je: Firma se je izpremenila, blago pa je ostalo isto, le da se je podražilo in tudi plesniti, kvariti se je pričelo.

Pri ugotovitvi gornjih dejstev pa bi bilo napačno, če bi pozabili tudi na neodpušljivo nedoslednost slovenskih predstavnikov sedanjega režima, zaradi katere pred vsem trpe najbitnejši interesi širokih plasti naroda. Zadnji čas bi že bil, da bi se pri nas končala nemoralna praksa, da je prav vseeno, ali se vežeš z Bogom ali s hudičem, da se le dokoplješ do moči in polnega korita. Narod z odkritim, razumljivim in od slehernega poštenjaka opravičljivim ogorčenjem obsoja tako špekulantsko nedoslednost, ko je vendar vsakomur, ki nekaj drži na čast, možnost in ponos, več kakor jasno in edino pravo, da ono, kar sem včeraj obsojal in spoznaval kot narodu smrtno škodljivo, ne more kar čez noč postati koristno in zdravilno.

Nič ne bo škodovalo, če v nekoliko točnejše in nazornejše razumevanje razmer obudimo kratek, pa le dovolj zgovoren spomin na neki odstavek noveletnega uvodnika v »Slovenec« iz l. 1927., ki ga je napisal in podpisal sam

voditelj slovenskega naroda — kakor ga izključno naziva njegov tisk — in sedanji notranji minister g. dr. Anton Korošec:

»Kadar se država nahaja v nevarnosti, bi morale vse stranke postaviti svoje strankarske programe in se združiti za reševanje najbolj perečih vprašanj. Zadnja kriza je pokazala, da je pri nas strankarska zagrizenost še tako velika, da je to nemogoče. Največ odgovornosti nosi v tem oziru največja stranka parlamenta, to je radikalna stranka, ki si je z nasiljem pač znala pridobiti nenavadno veliko število poslancev, a ker nasilje ne izbira, ker narod samo v svobodnih volitvah izbira najspodobnejše ljudi za svoje predstavnike, zato smo dobili v parlament stranko z velikim številom, a z majhno sposobnostjo in z majhnim razumevanjem svoje velike odgovornosti.«

V nadaljevanju svojega članka je g. dr. Korošec takrat napisal tudi še tole: »Tako se sedaj nasilje, izvršeno pri zadnjih volitvah za Narodno skupščino, kruto maščuje nad stranko, ki je bila deležna sadov nasilja, a še krutejše nad vse državo. Slovenska Ljudska Stranka je že ponovno, tudi zadnji čas izjavila, da bi bila voljna podpirati vsako vlado, ki bi se hotela predvsem lotiti reševanja najnujnejših gospodarskih in socialnih nalog, seveda ne da bi pri tem morala zatajiti načela krščanske demokracije in najbistvenje zahteve svojega slovenskega naroda. Ne mogla pa bi Slovenska Ljudska

Stranka sedeti v vladi, ki nima prave volje za delo, ampak je njen glavni cilj le, da drži v svojih rokah oblast samo v korist svoje lastne stranke.«

Mislimo, da je vsak obširnejši komentar k gornjim besedam, apliciranim na današnje razmere, nepotreben. Kje je tisto »predvsem reševanje najnujnejših gospodarskih in socialnih nalog, vidimo in čutimo na lastni koži.

Doslednost pa taka, da ji zlepa ni nobena enaka...

SLIVNICA PRI MARIBORU

Malokdaj se sliši naše ime po časopisju, v »Edinosti« se pa menda še nikoli ni čitalo. Pa naj bo tokrat.

Dne 4. aprila t. l. smo namreč ustanovili v Slivnici krajevni odbor Jugoslovanske narodne stranke in tako položili temelj delu, katero mora naše ljudi popolnoma preobraziti, jim odpreti zastrte oči ter jim pokazati pot do prave resnice. Z velikim zanimanjem in pozornostjo spremlja ljudstvo vsak naš korak, kaz znajo, da se je naveličalo puhlih besed in obljub o nekem srečnem življenju, ki so jim ga obljubljale in jim ga še obljublja razne politične klike.

Ljudstvo hoče treznega, poštenega in požrtvovalnega dela povsod, zlasti pa tam, kjer se kujejo pravice in zakoni za njegovo življenje. In ker so mnogi spoznali, da jim Borbaši morejo to v popolni meri nuditi, so začeli zapuščati svoje stare politične voditelje in vstopati v naš tabor.

Kakor pa ima vsak pokret, ki se bori za resnico in pravico, nebroj sovražnikov, je naravno, da so se divgnili tudi proti nam. So to zastopniki strank, ki hlapčujajo velekapitalu in ki jim ta veže roke na vsak korak; zbal so se za svoje, v temeljih nagnite in trhle postojanke.

Posiljajo oglednike na naše sestanke ali pa tudi najamejo par kričavec, ki imajo namen onemogočiti naše delo ter ustvarjati paniko in nered. Njihova brezvestna gonja gre celo tako daleč, da razlagajo neukemu ljudstvu, da so to fašisti, komunisti in podobno.

Toda mi gremo trezno in mirno naprej; vsem tistim, ki bi nas na naši poti radi zaustavljali pa povemo, da ne bomo prej mirovali, preden ne bo vse Dravsko polje, preden ne bo vsa Jugoslavija v našem taboru in preden ne bomo poslednjemu našemu kmetu in delavcu povedali, kakšna in katera je pot, po kateri si lahko pribori svoje pravice.

Mi in dr. Maček

Odkritosrčnost naj bo pogoj novega dela in nejasno zavlačenje naj preneha povsod in pri vsakomur.

Z našega podeželja, zlasti še iz obrobni krajev naše banovine, nam prihaja v zadnjem času mnogo vprašanj, kako je naše stališče

napram dr. Mačkovemu pokretu, pa podajamo s tem naše mnenje, kolikor nam je to danes sploh mogoče.

Kakor znano, je naša stranka pri zadnjih skupščinskih volitvah, ko ji je iz formalnih ozirov režim g. Boška Jevtića udeležbo pri volitvah onemogočil, pozvala svoje pristaše, da glasujejo za listo dr. Mačka, kar je sledilo iz razloga, ker je smatrala Jugoslovanska narodna stranka dr. Mačkovo listo za edino možno, da zruši Jevtičovo vlado. Ta vlada je sicer padla brez sodelovanja dr. Mačkove skupine, vendar so gotove simpatije, ki jih je naša stranka gojila do dr. Mačkovega pokreta, ostale, da si ne stojimo danes z njim v nikakih zvezah in odnošajih. Poudariti pa moramo takoj, da je kaka točna in definitivna opredelitev z naše strani do dr. Mačkove politike nemogoča, ker se dr. Maček ne izjavi, kaj prav za prav želi in kako si zamišlja rešitev tako zvanega hrvatskega vprašanja.

Vsekakor pa moramo mi, kot stranka akcije, kot stranka aktivne in revolucionarne borbe za preosnovo naše družbe, obsoditi abstinenčno taktiko in neaktivnost politike dr. Mačka, ker so naše gospodarske in politične razmere toliko zaostrene, da se z zavlačevalno taktiko

Gospodarski položaj našega malega človeka, zlasti našega kmeta, delavca, uslužbenca in obrtnika je tako zelo resen in težak, da je treba napeti takoj vse moči, da se izboljša to stanje, ker bi mogle biti posledice še nadaljnega čakanja in zavlačevanja katastrofalne, saj so široke plasti našega naroda že nekako resignirane do vsega, da se udajajo neki melanholiji in se utišotaplja v njih srca mrznja in celo sovraštvo, ki bi zamoglo izbruhniti z vso elementarno silo ob prvi ugodni priložnosti.

Mi smo trdno prepričani, da bi mogla dr. Mačkova skupina poslancev pri aktivni politiki in v sporazumu in sodelovanju ostalih opozicijskih skupin v Narodni skupščini že davno onemogočiti in zrušiti vsak vladajoči režim. Iz tega razloga smatramo, da ni oportuno niti za splošnost, niti za sam dr. Mačkov pokret, če dr. Maček, kot vodja tega pokreta trdovratno molči in čaka.

Iz tega njegovega zadržanja bi se moglo sklepati, da zahteva v hrvatskem vprašanju stvari, ki so celo v opreki s težnjami velike večine prebivalstva ostalih pokrajin naše države. Če si zamišlja doktor Maček rešitev tega vprašanja na način, ki bi v bistvu pomenjal razcep in razdvojitve naše države, to mora računati z vsem našim odporom, ker ne bomo dopustili nikdar, da bi razpadla zgradba naše domovine, za katero smo žrtvovali toliko dolgotrajnega boja, dela, žrtve, življenj in krvi.

Ako pa hoče dr. Maček na osnovi nove preureditve države doseči le popolno enakopravnost vseh državljanov z izločitvijo dosedanjega škodljivega upravnega sistema, ki je povzročil nastop obstojčnega hrvatskega vprašanja, nimamo razloga, da bi takšni preureditvi nasprotovali. Pri preureditvi pa je treba postopati skrajno premišljeno in upoštevati poleg nacionalnega stališča tudi gospodarske interese.

Z ene strani je dravska banovina, z gospodarskega vidika eminentno industrijalna pokrajina z močno razvito obrtjo in industrijo, ki sta, v pretežni večini, navezani na ostale predele naše države. Kot taki, je njen življenjski interes, da se ji v tem oziru ne stavlja od te ali druge strani nobene ovire v njenem razvoju, kar bi se moglo zgoditi pri rahli federativni zvezi naše države z raznimi taksami, užitninami, oziroma kakor bi se te posebne dajatve pač imenovali pri uvozu njenih industrijskih in obrtnih izdelkov v ostale pokrajine. V takih okoliščinah bi se mogla pod zaščito teh fiskalnih taks razviti razna industrija in obrt tudi v ostalih pokrajinah, kjer danes ne obstoji, ker zadostuje za vso državo že odnosna industrija in obrt, ki obratuje v naši banovini. To pa bi pomenilo za te panoge našega gospodarstva gotovo smrt in propast. Mislimo, da si tega ne želi pri nas noben trezno misleč človek.

Zapomnite si!

Pisarna Jugoslovanske narodne stranke in uprave ter uredništva „EDINOSTI“ je

v LJUBLJANI
v Kolodvorski ulici 18. (dvorišče)

v MARIBORU
pa v Cvetlični ulici 13./1.

Vse dopise naslavlajte odslej na gornja naslova, kjer se tudi sprejemajo osebni obiski somišlenikov

Z druge strani pa ima Slovenija nadprodukcijo inteligence, ki najde danes možnost zaposlitve širom vse države, ker bi se moglo spremeniti pri rahli federativni zvezi iste. Pomislimo na veliko število našega uradništva, poduradništva in vsega drugega uslužbenstva v državni in v privatnih službah po drugih banovinah, na mnogoštevilne naše ljudi v službah pri carini, orožništvu, redarstvu, finančnih in davčnih upravah, v banovinskih službah, pri železnici, pošti itd., itd. pa bomo prišli do spoznanja, kaj bi pomenila za nas taka oblika države tudi v tem oziru. Mar bi bilo mogoče zaposliti in dati možnost življenja vsem množicam naših ljudi v naši banovini?!

Glavna razlika med streljenji naše stranke in med dr. Mačkov obstoja v tem, da je naš pokret *vesplošno državni*, t. j. da obsega našo domovino v celoti, medtem ko je dr. Mačkov pokret pokrajinski, oziroma plemenski in se iz tega razloga zanj ne moremo ogreti. Noben pameten državljan ne bo dvomil o tem, da ni mogoča dobra in za narod kot celoto, celo najboljša taka ureditev države, ki spravlja v harmonično medsebojno skladnost politične in gospodarske potrebe in zahtevne posameznih predelov, kakor tudi države, kot celote. Za tako ureditev države ni potrebno drugo kakor to, da pridejo na površje in na odločilna mesta poštene ljudje *atruisti*, ki so jim njih osebne koristi zadnje, t. j. ljudje, ki jim ne gre za polna korita, ampak izključno le za koristi širokih mas

naroda. Naše ljudi zavaja in omamlja glede dr. Mačkovega pokreta v glavnem njegova gospodarska akcija (zvišanje cen živini itd), ki pa *ne stoji na zdravi podlagi*, ker je enostranska in prisilna in ne more biti radi tega trajne vrednosti, vse dotlej, dokler se ne izboljšajo gospodarske razmere pri nas v splošnem. Vzemimo n. pr. določitev cen živini: Dokler niso izboljšane gospodarske razmere vseh drugih stanov, ki prihajajo kot konzumenti tega podražene blaga v poštev, bo imela taka umetna podražitev samo ta uspeh, da bo konzum tega blaga še nadalje padal. Tako bo n. pr. družina, ki je porabljala do podražitve mesa, režimo 30 dkg dnevnih, skrčila dnevno porabo na 25 dkg, ker ji njeni dohodki, ki so ostali isti, kakor pred podražitvijo, ne dovoljujejo večjih izdatkov. Posledica podražitve mesa bo prej ali slej ta, da bo živinorejec težje prodal svojo živino, razen tega bodo povišane cene privabile prodajalce živine iz drugih krajev, kjer te akcije ni in bo ta tuja živina konkurirala pri prodaji živine hrvatskega kmeta. Vse take akcije, ki gredo za tem, da se na umeten način zvišujejo (ali znižujejo) cene kakemu blagu, so že v temelju obojene na neuspeh iz enostavnega razloga, *ker so umetne in nimajo zdrave podlage*.

Toliko našim pristašem v vednost in ravnanje glede našega stališča v vprašanju dr. Mačkovega pokreta za danes, ko nam še ni mogoče končno veljavno opredeliti našega stališča radi molčečnosti dr. Mačka v tem oziru.

Narod in temne sile

Odpravite najprej rak-rano korupcije in nepoštenja pa bo rešitev vseh ostalih perečih vprašanj kaj lahka.

Med osnovnimi in najbolj glasnimi tožbami naroda se sliši predvsem klic po *pravičnosti in poštenju*. Živimo pa tudi res v tako žalostni in vsestransko pokvarjeni dobi, da iz globine pošteno čutečega, nepokvarjenega ljudskega srca kaj drugega tudi ne more izveneti, kakor predvsem gornji klic ali boljše rečeno: obtožba.

V manj kakor dveh desetletjih skupnega državnega in narodnega življenja se je naša zgodovina obogatila s takim neizmernim zakladom najnižkotnejših in najbolj zločinskih korupcijskih afer, da je postala Jugoslavija na svojo žalost in sramoto v tem pogledu menda vodilna država na svetu in se ji s te strani najbrže ni treba bati nobene konkurence, verjetno tudi ne iz dežele Staviskih i. dr.

Žal pa se je pri nas vsa omenjena doba dogajala, da pravemu čutu naroda ni bilo nikdar zadoščeno in da so takorekoč največji zločinci, tatovi narodnega premoženja in najbrezvestnejši korupcionisti brez kazni uganjali svoj zločinski posel, narod pa je moral z gnevom v srcu gledati, kako zardeva uboga Pravica pod pretrdno zavezanimi očmi. Te temne sile, ki so si na račun države in naroda nagrabile milijardna premoženja in jih spravile čez mejo na varno v Švico in drugam, so se vedno s svojimi čaršijskimi, porodičarskimi in politično-strankarskimi zvezami znale izogniti meju Pravice in se celo dokopati na taka vplivna mesta, da jim prav nihče še doslej ni mogel do živoga. Seveda če je kdo poklicanih to sklohi resno nameraval, je pa drugo vprašanje.

Precej žalostno luč meče na nas in našo »prosvitljenost« dejstvo da se omenjene temne sile kaj rade skrivajo za vodilna funkcijonarska mesta v različnih patrijot-skih, kulturnih in drugih društvih ter organizacijah. Pod krinko farizejske državotvornosti in ogabnega laži-nacionalizma se dogajajo v naši domovini stvari, ki bi kje drugod, kjer je Pravica bolj spoštovana božja hčerka, kakor pa jo znamo ceniti pri nas, najbrže napolnila večje število kandelabrov s človeškimi obeski.

Med temi nešteti zločinstvi naj mimogrede obudimo spomin le na nekaj večjih primerov, tako na milijardne tatvine in sleparije v bosenskih gozdovih, našičko afero, bencinske afere, 300 milijonsko oškodovanje države pri železniških gradnjah, ponarejanje denarja v beograjski kovnici, ponerebe invalidskega denarja, Battignolove gospodarske akcije in poleg drugih še v zadnjem času afera zavarovalne družbe »Phönix«, ki je doživela strahoten poim in je v raznih državah na stotisoče zavarovancev oškodovanih za težke sto in sto milijone. Pri nas je ta afera kljub spretnemu prikrievanju dvignila precej prahu in smradu. Baje so v zadevo po svoji odgovornosti napram zakonu in javnosti zapletni precej visoki in znani gospodje, o čemur pa bomo obširneje in natančneje spregovorili v prihodnji številki našega lista.

Za danes naj le še ugotovimo, da je pri nas žal mogla korupcija tako bujno cveteti in zoreti največ zato, ker vrana vrani po navadi ne izkljuje oči in pa ker je večina velikega kapitalističnega tiska v odvisnosti, oziroma v službi omenjenih korupcionistov in temnih sil.

Ker pa vendar, kljub vsem žalostnim in sramotnim izkušnjam preteklih dni, še vedno verujemo v zmago nepokvarjenega naroda, v zmago pravice in poštenosti, s trdnim upanjem pričakujemo, da bomo kaj kmalu doživeli uresničenje ene temeljnih zahtev našega borbaškega programa, ki terjaa:

»Vešala za vse korupcioniste, goljufe in tatove državnega premoženja!«

Tri leta že postavlja Jugoslovanska narodna stranka to bitno, vsenarodno zahtevno vsem dosedanjim režimom, toda zaman. Doslej je naletavala zgolj na gluha ušesa. Toda orgijašenja temnih sil med narodom mora nujno biti čim prej konec in takrat bo tudi prenehalo vse sedanje nezadovoljstvo in trpljenje. Z zaplenbo krivično, zločinsko pridobljenih premoženj pri omenjenih »temnih silah« pa bomo lahko izvedli taka javna dela, da ne bo nobenega brezposelnega več v državi in da bo za slehernega delavoljnega državljana dovolj kruha in zaslužka.

NAROD — ZAPLAKAJ

Gniloba sedanjih razmer se razkriva v vedno novih in skoraj neverjetnih aferah.

Desolatne razmere na beograjski univerzi, ki jih razkriva »Slobodna reč« in o katerih je poročal tudi »Slovenec«, nas navdajajo z grozo in gnušom, saj pomenjajo nov člen v neskončni verigi vseh zlorab, vse nizkotne podlosti in zločinske korumpiranosti sedanje naše družbe ter nov dokaz, da nima naš narod pričakovati izboljšanja teh razmer *od sedanje politične klike, porodice in čaršije*.

Iz članka »Slobodne reči« posnemamo, da je beograjska univerza za pravi pašaluk sedanjega rektorja g. Corovića in njegove porodice. Skoraj ves proforski zbor te univerze si je v sorodstvu in svaštvo ter si porodica teh ljudi deli profesorska mesta med seboj.

Neki dijaški list navaja: »Ta Alma mater se je izpremenila v eno samo veliko žlahto, kjer so skoraj vsi člani med seboj povezani z rodbinskimi vezmi. Očetje dajejo stolice sinovom, bratje si pomagajo pri delitvi teh mest in hčerke prejemaajo za doto prosta proforska mesta za svoje moče« itd. Tako je mogoče, da izkorišča ta dični proforski zbor vse mogoče fonde in mračne vire dohodkov, da si polni žepa. In tako je tudi mogoče, da je isti proforski zbor prikril in potlačil umazano afero nekega svojega enakovrednega člana-profesorja, ki je hotel posiliti neko mladoletno deklico, čeprav

je imelo vso zadevo v rokah celo že sodišče! Da, take razmere so mogoče samo pri nas na Balkanu, pa ni čuda, da moramo slišati od tujeve zbadljivke o Balkancih.

Gnuš, ki ga občuti vsak pošten človek pri čitanju takih vesti, ki prihajajo dan za dnem z našega juga, nam jemlje sapo, da ne moremo priti do besede in ne najdemo izrazov za pravilno ožigosanje teh vnebovpijočih razmer.

Ta visoka šola, ki naj bi dajala narodu nov naraščaj, ki naj bi mu vzgajala nove voditelje in javne delavce, ta šola je visoka šola luparij in najnižkotnejših podlosti. Mlad človek, ki pride na šolo poln najlepših in najsvetlejših idealov, poln mladeniškega zanosa in volje za pošteno delo za narod in očetnjo, vidi na lastne oči vso to lopovščino najnižje vrste, prav pri onih, ki bi mu morali biti vzor v vsakem oziru, pri onih, ki naj ga vzgajajo in napravijo iz njega šele pravega človeka. Ta mlada nepokvarjena duša, dobiva torej na tej šoli one prave nauke in pojme o »poštenosti«, kakor jo razumeva naša današnja boljša družba, nauke o podlosti in o skrumbi vsega, kar je bilo taki mladi duši najsvetjše. To mlado nepokvarjeno srce šele tu izprevidi, kako nizkotna in podla je njegova okolica.

razume in ljudje ne vedo, ne kod ne kam.

Tako spet raste nezaupljivost, ne samo v organizaciji in uspeh vladajoče stranke in vseh opozicijskih strank, temveč v pomen in uspeh političnega sodelovanja sploh. Ljudje ne najdejo prave politične orientacije in begajo neorganizirani brez določenih ciljev med krivimi preroki in ribiči v kalnem.

Ni čuda, da je v takšnem vzdušju mnogim sčasoma obledela ideja demokracije, da so pozabili na njen pomen in na njeno vrednost ter izgubili vero v njo. Pomanjkanje demokratične politične vzgoje v letih avtoritarnega režima in zatiranja vsake svobodne politične delavnosti je dovedlo do tega, da so mnogi izgubili zavest, da so dolžni sodelovati in sodelovati v javnih zadevah in da ni združljivo s človeškim dostojanstvom, da bi svoboden človek v javnih zadevah le pasivno sledil diktatu samozvanega vodnika.

Zato je dolžnost vseh onih, ki jim sedanji zmešani čas ni zameglil zavesti in čistega pogleda, da poučujejo nevedne, da jim odpirajo oči in jih vzbujajo k skupnemu delu za stvari, ki so vsem skupne.

Dolžnost vseh demokratičnih strank je, da zlasti skrbijo za demokratično vzgojo ljudstva in da dosledno samo na takšni podlagi zbirajo in združujejo politične somišljenike in sodelavce.

Kaj pa je prav za prav *demokracija*? To je vprašanje, ki ga moramo zastaviti vsem, ki njeno vrednost znitkajo. Ta pojem mora vsakdo poznati, da more slediti neizogibni dolžnosti: sodelovati v skupnih stvareh.

»Beseda »demokracija« — to je več kot dva tisoč let star grški izraz, ki pomeni »vladar ljudstva«. S tem izrazom označujemo eno vladavino, v kateri izvršuje najvišjo oblast ljudstvo kot skupnost vseh državljanov. Nasprotna oblika vladavine je ona, v kateri izvršuje najvišjo oblast nad državljanji kot podaniki ali en sam vladar ali določena skupina državljanov, ki so si oblast ali nasilno in zvičajno pridobili ter jo tako še dalje vzdržujejo.

Še starejša kot beseda demokracija je borba za vlado ljudstva proti vladam poedincev ali določenih posameznih skupin. Ta borba je stara kot človeški razum. Čim se je namreč človek zavedel svoje osebnosti in svojega osebnega dostojanstva, se je zavedel tudi svojih človeških pravic. Kot razumno bitje se je moral upreti, da bi ga kdorkoli vodil brez njegove volje ali celo proti njegovi volji. Kakor v poedinah, se je seveda tudi v vseh ljudeh, ki so živeli v ljudski skupnosti, vzbudil upor, da bi jih vodili samozvanci kot čredo nerazumnih bitij.

Oni, ki niso imeli razvitega čuta za skupnost, so sami poskušali postati voditelji drugih. Oni pa, ki so se zavedali, da pripadajo vsem ljudem po naravi enake pravice, osebna svoboda in medsebojna enakopravnost, so postali odločni borci za demokracijo. Iz enakih pravic so se zavedali enakih dolžnosti ne zgolj za same sebe, temveč tudi za skupnost vseh ljudi.

S takšnim pojmovanjem opazujemo borbo za ljudske pravice in za vlado ljudstva vse do pradavnine. V 19. stoletju pa je beseda demokracija dobila sodoben zvok in izrazit političen pomen, postala je moderna. Boj zanjo in proti nje še danes ni končan in se znova in vedno bolj zaostrojuje.

O demokraciji in njenem pojmu se je sčasoma razvila ogromna

Demokracija

Upad demokratične miselnosti — Političen pojem in pomen demokracije. — Svoboda, enakopravnost in vlada ljudstva. — Pogovor razumnih ljudi. — Demokratična vzgoja.

V letih diktature ene same politične stranke je postalo tudi slovensko politično življenje mlačno in otopelo. Ljudstvo je v velikem delu izgubilo občutje svoje politične moči in sodelovanja v javnih zadevah, s tem pa tudi pravi smisel za politično sodelovanje sploh. Videti je bilo, kakor da bi bilo pozabljeno, da njemu samemu pristoji najvišja oblast v upravi skupnih stvari. Pri državnih in pri občinskih volitvah je po večini brez pravega odpora klonilo strahovanju in nasilju vladajoče manjšine, kakor da je izgubilo zupanje v samo sebe.

Ko je po padu »nacionalnega« režima nova »ljudska« vlada obljubila, da bo vrnila politične svoboščine in omogočila politično aktivnost vsem, so zaplapolali zamrli plameni. Toda obljube so ostale neizpolnjene, pričakovanja neutrušena. Še več: vlada se opira na nezanesljivo večino v parlamentu, ki ne predstavlja večine ljudstva; takšen parlament in reakcionaren senat naj bi sklenila nove politične zakone; novih zakonov pa ni, češ, da je potrebno popreje ustvariti politično premirje; sploh — politične stvari teko, a jih nihče ne pozna in ne

Vaše trpljenje je tudi naše!

politična znanstvena književnost. Razni znanstveniki in politiki so demokracijo na različne načine obrazlagali in utemeljevali kot državljansko, politično, socialno, ekonomsko, kulturno itd.

Pojem državljanske demokracije je razvil liberalizem kot svobodo osebnosti in enakost vseh pred zakonom samo s to omejitvijo, da ne sme nihče ovirati svobode drugih. Danes mu v kljub tej pravi ideji odrekajo politično življenjskost, ker se je izmalčil v nebrzdano tekmovalno poedincev brez ozira na svobodo drugih.

Politično pojmovanje demokracije izraža, da pripada najvišja oblast ljudstvu, v katerem odloča večina, kajti skupnosti se mora podrediti osebnost in osebna svoboda. Socialen in gospodarski smisel demokracije je pa v tem, da naj bo proizvodnja, razporeditev in uporabljanje gospodarskih dobrin stvar skupnosti, ne pa stvar samovoljnosti poedincev.

Tako se utegne demokracijo po pojmu in pomenu opredeliti iz raznih stališč, glavno pa je, da jo pravilno pojmuje kot celokupnost — kot enoten političen pojem, ki ga najtočneje izražamo v načelih: *svoboda vsakega sme biti omejena samo s svobodo vseh drugih — vsi ljudje uživajo javno in politično enakopravnost — najvišja oblast v upravljanju skupnih stvari pristoji ljudstvu.*

S tem se nam pokaže bistvo demokracije v tem, da mora predati poedincev skupnosti vso svojo osebo in vse svoji moči ter se postaviti v službo obče volje. V obči volji se združujejo volje vsakega poedincev, izraža se pa ta obča volja tako, da se ljudje o skupnih stvareh razumno pogovarjajo, da se z različnimi razlogi medsebojno prepričujejo in s tem svoje različne volje eden drugemu prilagujejo, nato pa sklenejo, kakor večina njih spozna za prav.

V tem smislu je pojmovati tudi Masarykov izrek, da je demokracija diskusija, to je pogovor, seveda pogovor pametnih ljudi.

Ali pa ljudstvo kot skupnost sploh more izražati svojo skupno — občo voljo vseh? Ali je vlada vsega ljudstva sploh možna? Seveda je! Kjer je ljudstva malo in je blizu naseljeno, se zbere, posvetuje in neposredno odloča. Če je pa ljudstvo, ki izvršuje najvišjo oblast v skupnih stvareh, številno in naseljeno na velikem ozemlju, si izbira zastopnike, ki

izražajo njegovo voljo, se v njegovem imenu posvetujejo in odločajo. Izbrani ljudski zastopniki se sestajajo v telo, ki ga imenujemo ljudsko, narodno ali državno skupščino ali s tujim izrazom parlament.

Ker sta razum in smotrenost temeljni sestavini demokratske ideje, potem ni težko spoznati, da ne sme večina nikdar nasiljevati manjšine, temveč da mora vselej v izrazu svoje volje upoštevati voljo celokupnosti, s tem pa seveda tudi voljo vseh onih, ki se z njo v vsem ne strinjajo. Nasprotno mora tudi manjšina vedno spoštovati voljo večine kot izraz volje celokupnosti, ki mora biti trenutno tudi njej prav. Vedno ji pa ostane odprta možnost, da z razumnimi razlogi uveljavi svoje nazore.

Samo ako obstoji takšno medsebojno spoštovanje med večino in manjšino v ljudstvu in v njegovem zastopstvu, je možno uspešno in napredno delo demokracije. Čim takšno spoštovanje preneha, preneha tudi medsebojno zaupanje, s tem pa nastane ona politična zmešnjava, ki jo danes pogosto označujejo kot krizo demokracije.

Kdor ve, kaj je demokracija in kdor trezno sodi sedanjo »krizo«, mu ni težko spoznati, da ni v krizi le ljudska miselnost, ljudska vzgoja in medsebojno zaupanje. Prav zaradi te krize pa danes tako radi valijo krivdo za neurejene razmere na demokracijo in iščejo leka v diktaturah, torej tam — kjer ga ni najti.

Velja torej, da je treba ljudem vrniti vero v samega sebe in svojo moč, vrniti medsebojno zaupanje in vzbuditi ponos, da si je vsak dolžan sam pomagati in da je dolžan pomagati drugim, sploh — sodelovati v skupnih stvareh. Zatorej je treba ono poniževalno — človeka nevredno miselnost, da bo samo pokorščina nekemu namišljenemu vodniku vrnila gospodarski red in ljudsko blagostanje. V resnici je slednje odvisno samo od naše delavnosti ob medsebojni pomoči in zaupanju — v svobodi, v enakopravnosti in v ljudski vladavini, kratko: v demokraciji.

Zato nam je treba demokratske vzgoje. Delo je treba podvojiti in potrojiti, da nadoknadimo, kar smo zamudili in izgubili v avtoritarnih režimih komaj pretekle in še sedanje dobe. Torej — vsi na delo!

3. Neodvisnost sodišč.
4. Depolitizacijo in stalnost uradnikov.
5. Reformo celotne državne uprave.
6. Uvedbo progresivnega obdavčenja.
7. Omiljenje eksekutivnih postopkov in znižanje eksekutivnih stroškov na minimum.
8. Takojšnje učinkovite ukrepe za izboljšanje naših gospodarskih razmer; pravilno in definitivno rešitev zaščite kmečkih dolgov; ukrepe za odpravo brezposelnosti vseh stanov; takojšnja široko-potezna javna dela itd.
9. Naprečje varčevanje v vseh javnih izdatkih; ukinjenje vseh javnih ustanov, čijih koristi za narod ne krijejo izdatkov za njihovo vzdrževanje.
10. Onemogočenje izkoriščanja naroda s strani kartelov, trustov in podobnih asociacij kapitala.
11. Najstrožje ukrepe proti narodnim izkoriščevalcem in takojšnje zakonite najstrožje postopkov proti korupciji in pljačkanju naroda z rektroaktivno veljavnostjo od l. 1918. dalje, s čimer bo omogočeno vsakomur dodobra pretipati obisti in mu izprašati vest, kako je gospodaril z narodovo imovino in od kod, od kdaj, ter na kak način si je pridobil milijone.
12. Znižanje vseh državnih in samoupravnih fiskalnih taks, ki gredo večinoma v breme širokih mas naroda, na primerno in pravilno višino, ter ukrepe, da bo država krila svoje izdatke iz rednih dohodkov potom davščin.
13. Takojšnje revizijo vseh upokojencev in pokojnin ter njih pravično nivelacijo; ponovno zaposlitev vseh še delazmožnih in mlajših upokojencev.
14. Takojšnje ukrepe za izboljšanje cen kmetijskih pridelkov in odpravo vseh ovir, ki onemogočajo konzum teh pridelkov.
15. Revizijo socialne zakonodaje; zaščito delavskega in kmetijskega stanu; zagotovitev eksistenčnega minimuma; zavarovanje vseh slojev za starost in za primer delanezmožnosti.
16. Popolno preosnovo naše zunanje trgovinske politike; ukrepe za razširjenje naših trgovinskih stikov z drugimi državami in pridobitev novih tržišč; odpravo, oziroma znižanje zaščitnih carin za gotove pridelke in fabrikate, da se s tem omogoči izvoz naših proizvodov.
17. Strogo kontrolo nad zaposlitvijo inozemcev; strokovno izšolanje in praktično izvežbanje našega strokovnega delavstva in mojstrov, da se sčasom osvobodimo raznih tujih strokovnjakov; uvedbo stroge reciprocitete v tem oziru.
18. Popolno reorganizacijo našega šolstva v splošnem in uvedbo zlasti strokovnega šolstva za vse panoge našega narodnega gospodarstva; podeljevanje državnih štipendij za teoretično in praktično izšolanje raznih naših mojstrov v inozemstvu; odpravo vsakršnih šolnin in drugih šolskih taks za neimovite sloje.
19. Znižanje obrestne mere.
20. Takojšnje žigovanje denarja v kratkem roku v svrhu kontrole, kje se denar nahaja ter uvedbo najstrožjih kazni za iztihotapljanje denarja in drugih vrednot v inozemstvo. Uničenje vsake zločinske špekulacije z denarjem in njegovo vrednostjo.
21. Takojšnje gradnjo bolnišnic, sirotišnic, ubožnic, umobolnic ter vseh drugih zavodov in zdravilišč, kjer bodo našli naši siromašnejši sloji možnost brezplačnega zdravljenja, oziroma preživljanja na starost in v primerih delanezmožnosti.
22. Takojšnje pravilno in pravično izvedbo agrarne reforme s tem, da se dodeli zemlja resničnim poljedelcem in malim ljudem.
23. V odnošajih z inozemstvom — princip stroge reciprocitete, t. j. pravilo: zob za zob. Navezanje prijateljskih odnosov z drugimi državami, zlasti še z vsemi slovanskimi narodi.

Iz tega kratkega izvlečka našega programa veje duh prave in resnične demokratičnosti, kar lahko vsakdo ugotovi. Iz prve točke pa je razvidno, da zasleduje prav naša stranka vse ono, kar po zahtevi ministra g. Dragiša Cvetkovića zahteva naš narod. Druga točka našega programa pa je uprav nasprotna ideji fašizma, ki hoče le centralizem (kar vidimo v Nemčiji in Italiji) in ne širokih samouprav.

Sicer pa stojimo borbaši, mi bori za življenjske pravice našega malega človeka, v splošnem previsoko, da bi nas mogle doseči nizkotne in zlonamerne klevete, pa naj te prihajajo z leve ali z desne; mi gremo dalje po oni ravni, neizkrivljeni poti, ki nam jo začrtuje naš jasni program in nam jo narekuje naše srce, ljubeče svoj narod. Naša borba ni razredna, ker velja naše nesebično delo našem narodu v celoti, ne pa neki politični in partizanski skupini, niti kakemu posameznemu stanu našega naroda, niti za stolpe in korita, ki jih hočemo razbiti na drobce.

To vam gg. sodrugi, ki nas imenujete fašiste in vam tam na drugi strani, ki vidite v nas komuniste.

Tebi naš narod, tebi teptani mali človek, pa kličemo mi bor-

baši, mi bori za tvojo staro pravdo: **VSTANI IN PREBUDI SE IZ SVOJEGA LETARGIČNEGA SPANJA!** Vstopaj v naše vrste, da se boriš z nami za sebe, da nam pomagaš čim prej izgnati naše politične farizeje iz templja, ki so ga onečastili; pomagaš uničiti zločince, ki vladajo za tvojo usodo, pomagaš zdrobiti čaršijo in poročico ter izžgati rak-rano našega javnega življenja — korupcijo.

Vsi v naše vrste!
Vsi, ki imate dobro voljo in vam bije srce za svoj teptani narod. Vsi, ki ste čistih rok in trdnega, kremenitega značaja. Vam vsem so široko odprta naša vrata. Zavračamo pa vse one, ki so opljačkali naš narod, vse politične in partizanske žonglerije, korupcijo, ovaduhe, denuncijante in vse druge nizkotne značaje. Naša strankina pisarna vam je na razpolago z vsemi pojasnili in podatki.

JUGOSLOVANSKA NARODNA STRANKA — »BORBAŠEV«
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 18 (dvorišče), v Mariboru, Cvetlična ulica št. 13

Borbaši — naprej!

V nedeljo, dne 3. maja t. l. je poteklo tretje leto, kar je naša Jugoslovanska narodna stranka prejela od pristojnih činiteljev končno odobritev za delo in obstoj. Toda tudi že pred tem je naša stranka skoraj leto dni živahno delovala med narodom in zbirala potrebno število podpisov v vseh okrajih države.

Pred nastankom naše stranke ni nihče smel, niti ni hotel odpreti ust, kaj šele, da bi se odkrito in dosledno javno boril za narod in njegove svoboščine. Stari politiki so molčali in mirno prežvekovali svoje nezasluzene pokojnine, na narod se pa nihče ni hotel niti spomniti. Ko pa je vzniknila iz narodne potrebe in volje naša Jugoslovanska narodna stranka, so jo vsi takoj obsuli s strašnim ognjem, ki še do danes ni prenehal. Premagati smo morali nepremosljive ovire, da smo dosegli odobritev in zakonito priznanje svoje stranke. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti še na drugo resnico, da vse stare stranke in politične formacije, ki so po lanskem Jevtičevem porazu prilezle iz svojih krtin in zopet pričele kaliti vodo v našem javnem življenju, nimajo nikakega zakonitega odobrenja za svoj obstoj in svoje delo ter zato žive v stalni odvisnosti od vladne milosti, kateri morajo seveda za protiuslugo izkazovati javno ali za kulisami svojo hvaležnost, udanost in prisiljeno ljubeznivost. S strani teh neiskrenih političnih špekulantov do danes še nismo slišali nobene odkrite besede o njihovih delovnih načrtih za bodočnost, niti nismo videli z njihove strani kakršnekoli resne geste v obrambo teptanega, poniževanega in preganjanega naroda.

Vsi ti licemerci iz tega ali onega gnezda in tabora se, kakor po nekakem medsebojnem prijateljskem dogovoru, z združenimi močmi dosledno mečejo na Jugoslovansko narodno stranko in njene voditelje ter pristaše, hoteč jih vse kot edino pravega in nevarnega svojega nasprotnika uničiti. Ta njihova namera se jim pa kaj slabo obnaša, ker je naša stranka pregloboko zasidrana med zdravim, poštenim in borbenim narodom.

Narod se prav dobro zaveda, kaj je prav in kaj ni prav; zato naroda nihče več ne bo mogel preslepiti. Za papirnatimi članskimi milijoni nekdanje zloglasne JNS se pojavljajo na jugoslovanskem političnem nebu novi papirnatil članski milijoni sedanje »edinozveličavne« JRZ, ki se je prav tako zgrešeno, kakor njena propadla prednica na vladnem stolčku, pričela na silo organizirati od zgoraj navzdol, namesto pravilno spontano iz naroda od spodaj navzgor, kakor je to storila naša Jugoslov. narodna stranka.

Ves narod tudi prav dobro ve, da smo Borbaši prvi krenili v borbo za svobodo, da smo prvi razvili ponosni prapor svobode v neizprosni boju s starimi reakcionarji in korupcionisti, s starimi izkoriščevalci in pijavkami naroda.

Zato, ker smo mi prvi krenili, držče se že itak dovolj strogih zakonov in strašnih režimov Uzunovića in Jevtića, smelo in junaško v borbo za narodove pravice in svoboščine ter za ohranitev in napredek države, je naša dolžnost, da dostojno in svečano proslavimo triletnico naših borb, žrtv, preganjanj in zmag.

Naprej, borbaši!

Sodrugom pri „DELAVSKI POLITIKI“

Ne potvarjajte resnice in nezapeljujte naroda z demagoškimi izmišljotinami o našem programu.

Pod naslovom »Proti fašizmu« je objavila »Delavska politika« z dne 1. aprila t. l. govor ministra za socialno politiko gosp. Dragiša Cvetkovića, ki ugotavlja, da so se v Sunji pojavili borbaši v modrih srajcah. Minister je poudarjal, da se naš narod ni mogel nikdar ogreti za fašistične ideje, temveč da je vedno zahteval svobodo misli, svobodo političnega prepričanja in razvrstitev v političnih organizacijah čiste in zdrave demokracije. »Delavska politika« se silno veseli te izjave g. ministra in dodaja v oklepaju, da gre tu za »Hodjerovo fašistično stranko«.

Neradi se sicer spuščamo v polemiko z raznimi listi, vendar smatramo za potrebno, da ugotovimo sledeče: Kakor izgleda, gg. sodrugom pri »Delavski politiki« program »Jugoslovanske narodne stranke« — kakor se ta stranka oficijelno imenuje — ni znan, pa smatramo, da je dobro, če zopet ponovimo glavne točke našega programa, da bo javnost (in tudi gg. sodrugi) lahko razmišljala o njem in na podlagi tega tudi ugotovila, koliko se more smatrati ta stranka — borec za narodove pravice — kot stranka fašistične ideologije.

Naša stranka zahteva v svojem programu predvsem sledeče:

1. Vse politične svoboščine, t. j. svobodne in tajne volitve; svobodo zborovanj in dogovorov; svobodo tiska.
2. Najširše narodne samouprave.

V slogi je moč!

Kvišku glave

ker klonijo jih samo ljudje s hlapčevsko dušo, z bojznijo v srcih in z nepoštenimi nameni v mislih.

V zadnjem času se opažajo med našim narodom neka mlačnost, malodušje in indiferentnost za naša javna vprašanja, kakor da se je izčrpal v prejšnji dolgotrajni in brezupni borbi za svojo pravdo in da je opustil vsak nadaljnji boj, upehan in utrujen ter resignirano udan svoji nemili usodi. Prepričan je naš človek, da ni več poštenja, ni več pravice, da stremi vsak in vsi le za svojimi lastnimi egoističnimi interesi, da ni več nikogar, ki bi mu bile koristni širokih mas naroda pri srcu in bi imel resno, nesebično voljo, zastopati in boriti se za njih življenjske zahteve.

Ni se čuditi temu! Naš človek je bil nešteto krat prevaran in ukanjen, nešteto krat zapeljan, da je veroval ljudem, ki so ga po' m izdali in prav kmalu pozabili na vse svečano podane obljube ter zagotavljanja o boljši bodočnosti. V nestrpnem pričakovanju je prisluhnil živahnim debatam in gromkemu priznavanju ter frenetičnemu ploskanju, ki se je razleglo iz narodne skupščine, s tiho nado v srcu, da se tam dela in ustvarja nova, bolj naklonjena usoda in novo, boljše življenje.

In kako je bil strašno razočaran! Namesto tega, je videl, kako se tam pehajo in lovčije nje-govega zaupanja za čim višje naslove in čim bolj polna korita. Slišal je o nizkotnih in umazanih korupcijskih aferah na škodo na-

roda; videl na najvišjih mestih ljudi, ki spadajo pred sodišča; na tako odgovornih mestih, kakor je naša kovnica denarja — notorične sleparje; namesto olajšanja je občutil na svojih ramenih nova neznozna bremena, nove nesocialne javne dajatve.

To vse je privedlo našega človeka do spoznanja, da nima ničesar pričakovati in upati, ter prepušča vse, naj gre svojo usodno pot.

Prav žalosten je za narodno čutečega človeka ta pojav, ki neizbežno vodi v propast in razkol. Vendar mi ne obupujemo, ne predajamo se malodušju in melanholiji — temveč stopiti hočemo v novo neizprosno in brez-kompromisno borbo za pravice našega teptanega malega človeka z vso lastno nam mladostno energijo in strunnim nastopom. Zato ti kličemo, Narod, dvigni kvišku ponosno glavo s polno zavestjo, da nisi pozabljen in da še živé ljudje, ki jim je Tvoje blagostanje in Tvoja sreča bolj pri srcu nego lastne koristi; da so ti ljudje vedno pripravljene žrtvovati vse, da privedejo svoj narod in svojo ljubljeno domovino na ono stopnjo, na ono častno mesto, ki jima je določeno od matere narave. Stopi, narod, v naše strunne vrste, da se skupno z nami boríš do končne zmage pravice, svobode in ljubezni do naše očetnjave!

Iz našega pokreta

Nismo zaman prerokovali, da bo večno zdravi, večno živi in večno mladi pokret Jugoslovanske narodne stranke — stranke navdušenih borbašev, premagal vse ovire in se zakoreninil v najširših plasteh naroda širom naše velike domovine Jugoslavije. Z vseh strani nam dan za dnem prihajajo poročila, kako razveseljivo raste naše gibanje in v kako impozantnem številu se zbirajo naši priprosti podeželski ljudje ramo ob rami z inteligentni pod neomadeževanim praporom borbaške Jugoslovanske narodne stranke.

Ko je naše gibanje pred nedavnim znova oživelo in se razgibalo v toliki meri, kakor je bilo nam le čez vse vseč, nasprotnikom pa v nepopisno jezo, smo s svojimi zvestimi somišljeniki na deželi ugotovili, da so z mladega drevesa naše stranke na podeželju odpadli številni listi, ki že iz početka niso obetali stalnosti in prave sence v vročih dneh, ki so morali nad nas neizbežno priti. Nam, pravim borbašem, po njih ni žal in ne bo solze v našem očesu, ki bi se potočila radi njih. Morda bo baš obratno, vsaj tako kažejo zadnji dogodki.

Z vsem veseljem pa moramo ugotavljati napredek naše misli, ki se je oklepajo predvsem oni, ki jim velja naša borbeno zaščita po našem temeljnem pravilu: »Za pravico, poštenost, svobodo in enakopravnost«.

V mariborskem okolišu je pokret Jugoslovanske narodne stranke zavzel tak razmah, da je že danes več, kakor gotovo, da nihče drugi ne bo imel nikdar več delovnih tal, kakor le borbaši med temi zvestimi, trdnimi čuvarji naše državne severne meje in zgor-njega, toliko ogroženega ozemlja

Slovenije. Ustanovljenih je bilo v zadnjem času v Mariboru in bližnji ter daljni okolici 12 krajevnih organizacij, ki nam lahko služijo za vzor v delu za narod, skupnost in zlasti za pravice malega človeka. Poročila o gibanju naših novih posestrimskih organizacij v mariborskem okraju bomo objavili v prihodnji številki »Edinosti« po vrsti, za danes naj le navedemo, da nas spričo delavnosti in borbenosti, ki so jo že takoj v začetku pokazale te naše borbaške edinice, ni niti najmanj strah za bodočnost in usodo nas vseh in pa naše prelepe domovine Jugoslavije.

Za enkrat naj na kratko omenimo ustanovitev krajevnih organizacij Jugoslovanske nar. stranke v Mariboru (4 okraji vsak posebej) v Radečah, na Pobrežju, v Studencih, Slivnici, na Fali i. dr. Na vseh omenjenih občinskih zborih so nastopili naši govorniki odločno in stvarno za pravice malega človeka in ni bilo nikjer nobenega nesoglasja. Vsi poslušalci so soglasno odobrvali strankin program in prizadevanje njenih voditeljev.

Z roko v roki pa stoje naši severni slovenski organizatorji z brati onstran slovenske meje, z našimi borbaši in propagatorji na Hrvaškem. Nedavno sta se vršila dva večja sestanka v Dolnji Lendavi in v Čakovcu, kjer je bilo na vsakem zbranih po več sto navdušenih pristašev, ki so se takoj podali na stvarno delo širom svojih krajev in danes že s posebnim zadovoljstvom ugotavljamo, da vstajajo v stvarno, borbena življenje desetero krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke v omenjenih obmejnih pokrajinah.

Vse govornice, da pridobiva na politični ali drugi organizacijski moči kdorkoli drugi, so zgolj plod bolne domišljije in pa otroških želja ljudi, ki jim resnični blagor naroda in države nikdar ni bil iskreno pri srcu, temveč so ti ljudje vedno, takrat in sedaj, iskali v vsem svojem uveljavljanju zgolj svoje osebne koristi.

Na Hrvaškem so naši tovariši, na čelu jim vrli in nadvse pridni ter poštrevolvi predsedniki naše stranke za avsko banovno gos-t. Mirko Benić, takorekoč noč in dan na nogah in pri delu za čim boljše izvedbo strankine organizacije. Čeprav je bil shod naše stranke v Bjelovaru kar trikrat po vrsti prepovedan, narod žilavo vztraja na svoji zahtevi, da se borbaški shod mora vršiti in bo tej vsesplošni narodovi želji ter zahtevi v kratkem ustreženo. Zelo dobro, mnogokje vprav sijajno uspeli shodi so se vršili pretekle nedelje v Kozarcu, Jakubovcu, Pinca Marofu, Vrginjemostu, Mečenčanih, Dolnjem Lapecu, Čakovcu, Prelogu i. dr. Mimo tega pa se je vršilo po raznih krajih tudi večje število konferenc in setankov. Iz vsega tega se vidi, da borbaška ideja povsod vžiga in pridobiva novih tal med narodom.

Enako živahno organizatorno delovanje moremo z zadovoljstvom zabeležiti tudi v ostalih pokrajinah države, zlasti Vojvodini, zgornji Bosni, Dalmaciji in pa Srbiji. Posebno aktivnost so pokazale v zadnjem času tudi ženske članice, ki so že priredile več lepih samostojnih shodov.

Impozantem shod je imel pred 10 dnevi v Jagodini predsednik stranke g. Svetislav Hodjera. Jagodinski okraj ima 26 občin in prav v vseh že obstojajo krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke. Na dan shoda so v Jagodino, ki je kot sedež beličkega okraja eno najvažnejših političnih središč v moravski banovini, z vseh strani privrele nepregledne množice naroda z nad 20 borbaškimi prapori.

Glavni govornik je bil predsednik stranke g. Hodjera, ki je v svojih izvajanjih posebno poudaril dejstvo, da so vodilni dnevniki v državi prepolni namišljene hvale in puhlih, frazerskih govorov voditeljev vladne JRZ in Združene opozicije, dočim naše shode in uspehe namenoma — ne vemo, po čigavem naročilu — zamlčujejo. Ti listi v svojih stolpcih tudi kupičijo poročila o nekaj tajnih razgovorih, dočim narod še nikdar ni bil o vsem, kar se dogaja v državi, tako slabo obveščen, kakor je danes. Dogodki v savski banovini, v Črni gori in celo pred samim Beogradom, morajo zaskrbeti vsakega iskrenega rodoljuba. Nezadovoljstvo v državi je vesplošno. Narod je nezadovoljen v vseh krajih in namesto, da bi voditelji JRZ, ki danes vladajo Jugoslaviji, našli primerno zdravilo za narodove bolečine in težave, mu na vse pretege deklamirajo puhle obljube o uvedbi najširše demokracije in svobode, ki ju pa baš sami najbolj gazijo in zanikujejo.

S kakšno pravico se usojajo voditelji JRZ govoriti o narodnih svobodnih, ko pa niso vse leto, odkar so že na vladi, izdali niti enega političnega zakona, s katerim bi narodu dali vsaj trohico svobode. Oni danes izvajajo občinske volitve še vedno z javnim glasovanjem, ki so ga še lani z vsem gnusom obsojali in zavračali. Mar je to v skladu z duhom politične svobode?!

Nič boljši niso v tem pogledu tudi voditelji Združene opozicije. Že nad leto dni, kakor se bahajo sami, se razgovarjajo in pogajajo med seboj. Za kaj pa dejansko gre, narodu še do danes niso povedali. Mar je to v duhu demokracije?! Oni bi radi nekaj ustvarili brez in preko naroda, ki bi ga koncem koncev radi postavili že kar pred dovršena dejstva, to se pravi po domače, da bi ga enostavno osleparili. Tu tiči vsa njihova demokracija!

Predsednik g. Hodjera je v nadaljnem govoru pojasnil še celo vrsto drugih grehov bivših in da-

našnjih oblastnikov, za kar se mu je zbrana množica zahvaljevala z dolgotrajnimi, nepoležnimi ovacijami. Kakih 8 plačancev režima je skušalo motiti shod, pa so jih krepke pesti naših rediteljev kaj naglo postavile na hladno.

Tudi po vsej ostali Srbiji, zlasti pa v Šumadiji, se je pretekle nedelje vršilo večje število odlično uspelih shodov Jugoslovanske narodne stranke, ki se je narod povsod z iskrenim navdušenjem, trdnim prepričanjem in res vso ljubeznijo oklepa. In prav zato nas ni strah bodočnosti, ki bo le naša, borbaška.

Ali je to kultura?!

V nedeljo 19. aprila t. l. smo imeli priložnost opazovati v bližnji ljubljanski okolici nenavaden prizor. Večje skupine gospoko opravljenih ljudi so križarile z mnogoštevilnimi tolpmami psov vseh mogočih pasem in rodov vse dopoldne in popoldne p. Ljubljanskem polju. Od časa do časa so spuščali pse, nato pa so brodili za njimi sem in tja, ocenjujejoči njihove sposobnosti in brezobzirno teptajoči bujno rastlinsko in poljsko rast. Vršila se je namreč »tekma lovskih psov«.

Z gnevom smo prizadeti kmetje opazovali ta vprav surovi prizor. Da bodo poravnali povzročeno škodo — tako so se baje izražali gospodje, v trdni zavesti, da se tako povzročena škoda sploh oceniti ne da.

Že iz golega spoštovanja narave in zemlje, ki preživlja prav tako kmeta, kakor gospoda, in iz obzira do stanu, ki to zemljo v potu svojega obraza obdeluje, bi morala izostati ta brezobzirnost, ne upoštevaje nastalo škodo. V tem letnem času pa bi se kaj takega na polju sploh ne smelo dogajati. Začudeno se kmetje sprašujejo:

Kdo je vendar to dovolil in čemu je to potrebno? Mar smo res že tako daleč, da lahko nekateri ljudje počnejo, kar hočejo?!

Svojega psa kmet ne sme vzeti na polje, kajti če ga zaleti lovo-zakupnik, ga brez ozira ustrelji. Prav tako se zgodi z domačo mačko, če nevede zaide na polje. Žal, lovski zakon daje to pravico lov-zakupniku. Radovedni pa smo, kateri zakon daje lovcem pravico prirejati v tem času pasje tekme po polju? Občinska uprava na opisanem področju je bila prav-časno opozorjena in naprošena s strani prizadetih, da to prepreči. Ljudje počnejo, kar hočejo?!

Vsa stvar je zelo značilna za razmere, v katerih živimo. Razborednejši sosedje govore, da so gospodje s psi iskali pravi vzrok današnje kmetijske krize in da so ga baje našli. Če je to res in če so tudi našli pravo rešitev, jim radi v interesu skupnosti vse oprostimo, da bi le držalo.

Bojimo se le, da ni vrzeli še neke drugod, saj časniki tudi vedno ne lažejo, če že nekaj pišejo o javnem življenju. — *Prizadeti.*

DOGODKI ZADNJIH DNI

NAŠIM NAROČNIKOM!

Zaradi tehničnih ovir v tiskarni in zaradi praznovanja prvega maja s strani grafičnega delavstva se je tretja številka »Edinosti« nekoliko zakasnila, dočim bi morala iziti že sredi preteklega tedna. Prosimo, da nam to zamudo blagohotno oprostite.

4. rojstni dan je pretekli torek praznoval Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Sprejemji na banski upravi. Tajništvo g. bana sporoča, da so sprejemni dnevi pri g. banu samo ob torkih in petkih. Ob drugih dnevih g. ban ne more sprejemati strank. Ljudje naj se po tem ravnajo in naj ne prihajajo druge dneve v Ljubljano, ker si s tem delajo le stroške in nevšečnosti.

Naša Narodna skupščina se bo predvidoma sestala zopet 15. maja. Opozicijski politični krogi ji ne pripisujejo več dolgega življenja in se mnogo govori o novih volitvah, ki naj bi se vršile že v letošnjem avgustu ali septembru.

Nov ban savske banovine. Upokojen je bil pred dnevi dosedanji ban savske banovine dr. Marko Kostrenčić in je bil na njegovo mesto postavljen dr. Viktor Ružič, odvetnik in bivši župan na Sušaku. Upokojen je tudi podban savske banovine dr. Stevan Hadži.

Za novega šefa zagrebske policije je imenovan dr. Josip Vragović. Tudi v nekaterih drugih banovinah so bile izvršene mnoge važne notranje politično-upravne spremembe.

Surov napad. Pred dnevi se je zvečer okrog 20. ure vračala v Žireh iz trgovine proti domu ga. Dolenčeva, ki jo je na nekem temnem kraju za neko hišo nenadoma napadel neznan moški, jo s silnim udarcem po glavi pobil na tla, nato pa planil na njo in ji skušal viliti v usta očetno kislino. Ga. Dolenčeva je zadobila pri tem hude opekline v ustih in po obrazu, tako da so jo morali domači tudi zaradi notranjih poškodb takoj prepeljati v ljubljansko bolnišnico, kjer je prejela potrebno pomoč. Ker se ji je zdravstveno stanje hitro izboljšalo, se je vrnila domov in sedaj se zdravi v domači oskrbi. O napadalecu še ni nobenega sledu.

Zvezda abesinskega cesarja in abesinske svobode ter neodvisnosti ugaša. Po stalnih manjših porazih so se Abesinci morali naglo umakniti in so Italijani večeraj zavzeli prestolnico Addis Abebo. Cesar Haile Selasije je s svojo družino, dvorom in vlado že pred tremi dnevi zapustil Addis Abebo in pobegnil v francosko obmorsko luko Džibuti, od koder se je odpeljal v Evropo.

Hitler deli milost. Ob proslavi svojega rojstnega dne je kancelar Hitler podpisal ukaz o amnestiji političnih in drugih kaznjencev, izvzemši morilce.

Nakažite naročnino!